

ОПШТИНА ВРЧАЧКА БАЊА

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН
ЗА РЕШАВАЊЕ ПИТАЊА ИЗБЕГЛИХ
И ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА У
ОПШТИНИ ВРЧАЧКА БАЊА
2009-2013**

ОПШТИНА ВРЧАЧКА БАЊА

- ДЕЦЕМБАР 2008 -

САДРЖАЈ

СТРАНА

УВОД

1. ОПШТИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ

**2. ПОДАЦИ О ИЗБЕГЛИМ И ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИМ
ЛИЦИМА У ОПШТИНИ**

**3. АНАЛИЗА СИТУАЦИЈЕ И СПОРНА ПИТАЊА ИЗБЕГЛИХ И
ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА**

4. ПРИОРИТЕТНЕ ЦИЉНЕ ГРУПЕ

5. ОПШТИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

6. АКТИВНОСТИ – ЗАДАЦИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ЛПА

7. РЕСУРСИ – БУЏЕТ

8. АРАНЖМАНИ ЗА ПРИМЕНУ

9. ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕНЕ УСПЕШНОСТИ

Увод

Уводна реч

председника општине Врњачка Бања

Шта је Локални план акције за решавање питања избеглих и интерно расељених лица

У овом документу под процесом локалног акционог планирања унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица подразумевамо процес доношења одлука о томе које промене значајне за живот избеглих и интерно расељених лица намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у току предвиђеног временског периода. Тај процес се заснива на идентификовању најбољег начина ангажовања капацитета свих социјалних актера у заједници у планирању и примени плана. Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица посматрамо као резултат процеса планирања или планску обуку којом су дефинисани основни начини остваривања циљева развоја ове области живота локалне заједнице.

У оквиру овог документа, под избеглим и расељеним лицима подразумевају се сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, због рата на простору бивших југословенских република и бомбардовања Косова и Метохије, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, али и даље имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса.

Стратешки оквир пројекта одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаним Националном стратегијом за решавање питања избеглих и интерно расељених лица и другим националним стратешким документима од значаја за ову област. У циљу координираног рада, коришћења научених лекција и најбољих пракси, овај Пројекат узима у обзир постојеће пројекте изградње капацитета на локалном нивоу а нарочито оне који су у домену социјалне, економске и стамбене политике. Креирање и спровођење локалних акционих планова за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица овде се третира као део ширег механизма смањења сиромаштва и социјалне искључивости осетљивих друштвених група.

Локални план акције за унапређење положаја избеглица доноси се на период од 5 година, са детаљном разрадом активности за 2009 и 2010 годину.

Процес израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у општини Врњачка Бања, заснивао се на интерактивном приступу чије су основне методолошке карактеристике да је:

1. ОПШТИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ

1.1. ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ

У долини западне Мораве, на северним падинама Гоча (1.147 мнв), у залеђу јужних обронака Гледићких планина (Црни врх 819 мнв, Палеж 853 мнв), Копаоника (2.017 м), Жељина (1.785 м) и Столова (1.376 м) простире се општина Врњачка Бања, **најпознатије бањско лечилиште у Србији**, бања првог степена, међународног ранга, центар интегралне туристичке регије. На простору од 239 км², у 14 насеља, по попису из 2002. године, живи 26.492 становника.

Обухватајући простор средњег поља Западног поморавља, општина Врњачка Бања се налази **на инфраструктурном коридору Краљево - Крушевац**. Просторно, општина Врњачка Бања припада групи мањих општина у Србији. У непосредном је територијалном контакту са општинама Краљево, Трстеник и Александровац, са којима је **инфраструктурно веома добро повезана**. Магистралним железничким и путним правцем повезана је преко Краљева и Крушевца са свим осталим подручјима у Србији, а путем преко Гоча и непосредно са Александровцем.

1.2. ПОПУЛАЦИОНА СТРУКТУРА

Општина Врњачка Бања обухвата простор од 239 км² на коме живи 26.492 становника или 111 становника на км², што је незнатно изнад републичког просека. У последње четири деценије присутан је благи тренд повећања густине насељености (1953. године износила је 72,8; 1971. године 91,8; 1981. године 102,4 и 2002. године 111 становника на км²).

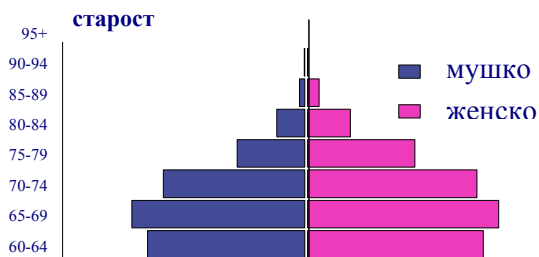
Кретање становништва на подручју општине Врњачка Бања, поред апсолутног повећања становништва, карактеришу три основне детерминанте:

(а) механички прилив, **(б)** негативни природни прираштај и **(в)** демографско пражњење брдско-планинског подручја.

Основно обележје демографских кретања општине Врњачка Бања јесте низак природни прираштај, тако да више није осигурана ни проста репродукција становништва. Стопа природног прираштаја, бележи негативан тренд од 1991. године са изузетком 1992. и 1996. године када је она позитивна и износи 1,8⁰/₀₀, односно 0,1⁰/₀₀. У периоду од 1997. године стопа природног прираштаја константно опада са -1,8⁰/₀₀ (1997.) на чак - 4,2⁰/₀₀ (2000), да би се 2003. године вратила на ниво од -1,8⁰/₀₀. Негативна стопа природног прираштаја у дужем временском периоду указује на проблем депопулације, односно "беле куге".

Старосна структура становништва општине Врњачка Бања све више има карактеристике «регресивног», односно старијег типа становништва, будући да се смањују фертилни и омладински контингент становништва, што се може уочити из облика старосне пирамиде за 2002. годину.

Старост	Укупно	Жене	Мушкарци	Број жена на 100
---------	--------	------	----------	------------------

				мушкараца
Укупно	100,0	100,0	100,0	107
0-4	4,4	4,8	4,0	89
5-9	5,1	5,4	4,9	97
10-14	6,0	6,3	5,8	98
15-19	6,4	6,5	6,2	100
20-24	6,6	7,0	6,3	97
25-29	6,2	6,1	6,2	108
30-34	6,0	6,2	5,9	102
35-39	6,4	6,6	6,2	100
40-44	7,2	7,3	7,1	103
45-49	8,5	8,7	8,3	102
50-54	7,2	7,1	7,3	109
55-59	4,6	4,4	4,8	118
60-64	6,2	6,1	6,4	112
65-69	6,8	6,7	6,9	110
70-74	5,8	5,5	6,1	119
75+	5,3	4,3	5,5	138
непознато	1,2	1,1	1,3	130

Полна и старосна структура становништва Врњачке Бање 2002

Такође, промене у броју становника по појединим старосним групама у међупописном периоду 1991-2002. указују на процес старења становништва, па се тако контингент старог становништва изнад 65 година у посматраном периоду повећао за око 54%.

Посматрајући становништво по великим старосним групама, закључак је да се иначе ниско учешће младог становништва и даље смањује. У складу с тим може се рећи да на 100 становника узраста до 15 година долази 115 становника старијих од 65 година.

Доминантан број становника спада у категорију радно способног становништва, што се може узети у обзир као значајан развојни потенцијал.

У образовној структури становништва старог 15 и више година на подручју Врњачке Бање (2002.), завршена средња школа је најчешћи вид образовања код оба пола (43% становника), на другом месту је основно образовање (23% углавном старијег слоја становништва), док је 10% (2.326) становништва општине са вишом и високом стручном спремом. Значајно је напоменути да је скоро 50% становништва општине на нивоу основног и нижег образовања, што неспорно захтева веће ангажовање на образовању становништва кроз доквалификацију, преквалификацију и програме перманентног образовања.

Иако је забележен тренд смањења броја неписмених у последњих десет година и даље је присутан **значајан проценат неписменог становништва** (790 становника), посебно женског становништва (5,7% становништва старог 10 и више година).

2. ПОДАЦИ О ИЗБЕГЛИМ И ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИМ ЛИЦИМА У ОПШТИНИ

На територији општине Врњачка Бања регистровано је око 877 (3,3%) избеглих лица, што се намеће као битан социјални проблем. Важно је истаћи да пописом нису

обухваћена расељена лица са Косова и Метохије, а којих на подручју ове општине према последњој евиденцији има чак 2.816.